

A Kárpátok Alapítvány „Roma gyerekek korai képességgondozásához szükséges helyi kapacitások fejlesztése” programja által támogatott szervezetek és projektjeik rövid bemutatás (2019-2020)

**1. RECD _2019_01 Szegényeket Támogató Alap Egri Alapítványa- Menjünk együtt!
Felnémeti tanulói hálózat 6.**

A szervezet bemutatása: Az Alapítvány 1989-ben jött létre, hogy a szegénységben élők, különösen a romák- társadalmi integrációját, mobilitását különböző eszközökkel, szolgáltatásokkal segítse elő. Szolgáltatásaikat egyéni, csoportos és közösségi formában nyújtják konkrét közösségeknek, konkrét településeken. Ezeken keresztül az alacsony iskolai végzettségű, információs deficittel rendelkező, társadalmi kirekesztettségben élők kulturális és társadalmi tőkéjét szeretnék bővíteni, emelni annak érdekében, hogy megszabaduljanak a nélkülözéstől, a társadalmi átlag szintjén élhessenek, megválaszthassák saját életsorsukat. 1997-óta rendszeresen, napi szinten foglalkoznak telepi körülmények között élő családokkal. Elsőként az egri (felnémeti) Béke-telepen élőkkel alakítottak ki kapcsolatot, settlement típusú közösségi házat hoztak létre, ezzel biztosítva állandó jelenlétüket, elérhetőségüket. Tevékenységüknek két irányát alakították ki: (1) Munkatársaik folyamatos terepmunkát végeztek; beléptek a telepre, családokat látogattak meg, az utcán is megszólították az embereket. Így megismerkedtek a telep múltjával és jelenével, a családok történeteivel, személyes kapcsolatok jöttek létre az Alapítvány és a telep lakói között. (2) Községi programjaikkal (családi napok), szolgáltatásaikkal szintén megszólították a telepen élőket, különösen a gyermekeket és a fiatalokat. Felkeltették érdeklődésüket, egyre többen kezdték használni a szervezet „intézményét”. Bértámogatással bevonták az asszonyokat a közösségi ház munkálataiba, de önkéntesként is sokan részt vállaltak a programok szervezésében, lebonyolításában. A megszerzett tapasztalatok, ismeretek birtokában más településeken is elkezdtek dolgozni mélyszegénységben és szegregátumokban élő romákkal. 2006-2011 között szakmailag irányították a somolyai, a sályi és a siroki telep felszámolási programokat. A programokban a telepi körülmények között élő családok új otthonokba költözhettek, és a telepi házak lebontásra kerültek. Az alacsony iskolai végzettségű emberek befejezheték az általános iskolát, és OKJ-s szakmát szerezhettek. A gyerekek számára tanórákat működtettek, és nagy hangsúly fektettek a közösségfejlesztésre. 2013-tól kezdték kiépíteni az „Észak-magyarországi settlement-hálózatot”, amelyhez jelenleg 13 településről 16 olyan civil szervezet tartozik, amelynek főként romákból szerveződtek és céljuk a romák, különösen a gyerekek és fiatalok, társadalmi felzárkózásának segítése. Ezeknek a civil szervezeteknek a munkáját és forrásszerző tevékenységét folyamatosan segítik humán erőforrás fejlesztéssel és tudásátadással.

Projekt bemutatása: Több kutatásból, felmérésből ismert, hogy a roma gyerek nem jól teljesítenek az iskolában, ezért munkapiaci pozíciójuk is gyenge, felnőtt korukban kiszorulnak a munkaerőpiacról és az átlagos, integrált lakhatási lehetőségekből. A gyerekek iskolai hátrányaikat családjaikból hozzák, hiszen szüleik alacsony iskolai végzettségűek, ezért a családokban nem történik meg az iskolához szükséges kulturális tőke átadása. Programjuk az egri (felnémeti) Béke-telepen élő gyerekek és családjaik életébe kíván beavatkozni, azzal a céllal, hogy a gyerekek készségeinek fejlesztésével, ismereteik bővítésével az otthonról hozott hátrányokkal pótolja. Intenzíven, heti 4 nap kívánnak foglalkozni a 2-8 éves gyerekekkel, és különböző módszerekkel és technikákkal fejlesztik a hiányos készségeiket, és ismeretek átadásával bővítik tudásukat és tájékozottságukat. Emellett a 2-5 éves gyerekek mozgás- és

kognitív képességeik fejlesztésével kívánják megelőzni az iskolai problémákat, valamint megalapozni a következő életkor fejlődési lehetőségeit. Ebbe a szülőket is aktívan bevonják. a projekt hatásaként a gyerekek az iskolában sokkal jobban fognak teljesíteni, akiket éveken keresztül szeretnék figyelemmel kísérni tanulássegítő foglalkozásokkal.

2. RECD_2019_02 Közösségfejlesztők és Helyi Társadalomkutatók Egyesülete- Roma fiatalok gyerekanimátor hálózata 2.

A szervezet bemutatása: Az egyesület jogutódja az 1989-ben megalakított Egri Szociális Uniónak. 1996-ban módosították alapszabályukat, és nevüket is megváltoztatták. Ez idő alatt egri civil szervezetek létrejöttében segítettek, például a Szederinda Alapítvány, a MÁS klubot működtető Alternatív Ifjúsági és Kulturális Egyesületet. 2011-ben tisztújítást végeztek, és cigány értelmiségi fiatalokat is bevontak az egyesületbe és részt vettek abban az országos kutatásban, amely felmérte az országban a cigánytelepeket. Alapszabályuk szerinti céljuk és küldetésük: helyi szinten létező és szerveződő kisközösségek, gyermek- és ifjúsági és felnőtt csoportok szakmai támogatása és érdekvédelme, a helyi társadalom sajátosságainak megismerésén keresztül problémacsoportok feltérképezése, kutatások, megoldási javaslatok, projektek készítése és megvalósítása. Hátrányos helyzetű csoportokkal, elsősorban romákkal és szegénységben élőkkel dolgoznak több Heves megyei kistépelülésen (Szajla, Terpes, Pély, Erk, Tarnalelesz, Szentdomonkos, Bükkszenterzsébet stb.) A tagság önkéntes munkában vagy megbízási szerződéssel működik közre. Széleskörű tudással rendelkeznek, tagjaik között van szociális munkás, szociálpedagógus, pedagógus, informatikus, roma közösségfejlesztő, közigazda, építész. Szakmai partnereik környékbeli civil szervezetek, városi és megyei közművelődési, kulturális és gyermekvédelmi intézmények, a SZETA Egri Alapítványa és az Észak-Magyarországi Settlement Hálózat. 2012-ben hét településen készítettek vizsgálatot a mélyszegénységben élők körében, majd 2014-ben ezt megismételték. Ezzel párhuzamosan 9 ifjúsági csoport számára tartottak kommunikációs tréninget, melynek fő hangsúlyát a roma fiatalok asszertivitására helyezték annak érdekében, hogy emberi méltóságukat megőrizhessék különböző kommunikációs, hatalmi helyzetekben, főként az iskolában. 2015-16-ban az NCTA támogatásával létrehozták a Roma Fiatalok Animátorhálózatát, melynek tagjait közösség-szervezői ismeretekkel ruháztak fel. Közreműködtek az „Együtt, közösen. Interkulturális kapcsolatépítés hat kistépelülésen” c. projektben 2016-2017-ben, melynek a romák értékeinek bemutatása volt a célja.

Projekt bemutatása: Heves megyében a cigány népesség aránya a megye lakosságához viszonyítva az országban a legmagasabb. Jelentős részük a megye északi és déli részén, főként a Pétervásárai, az Egri és a Hevesi járásba koncentrálódik, melyek a leghátrányosabb helyzetű kistérségekhez tartoznak társadalmi-, gazdasági mutatóik alapján. A romák jelentős része olyan zárvány és gettófalvakban, továbbá az anyatepelülésen kívüli telepeken él, amelyeken hiányoznak a közszolgáltatások, a közösségi terek, a szakemberek, közösség-szervező személyiségek, és a kisgyermekek fejlesztését segítő szakemberek.

Nagy többségükből hiányzik az iskola, emiatt a pedagógusok elérhetetlenek, és óvoda sem található minden településen, tehát óvodapedagógusokkal sem találkoznak, beszélgetnek a szülők. A szakemberhiány pótlása érdekében az a céljuk, hogy a kistépelvényeken élő aktív roma asszonyokat és fiatalokat (15-17 fő) felkészítsék a roma gyerekek képességfejlesztésében való részvétel. A feladatra leginkább motivált asszonyok és fiatalok számára tréningeken adnak át elméleti és gyakorlati ismereteket, majd ezt követően ők fognak gyerekfoglalkozásokat tartani saját településükön. Valójában a helyi közösségek

humánerőforrását fejlesztjük ezáltal. Erre nagy szükség van, mert a szakemberek és a közszolgáltatások tartós hiányával kell számolni. A roma asszonyok helyben való tevékenysége hatásaként megváltoznak a roma gyerekekkel nevelésével kapcsolatos nézetek, értékek és szemlélet. Ennek következtében a gyerekek és a szülők jobban teljesítenek saját szerepkörükben. A másik céljuk, hogy Egerbakta községben fejlesztő csoportokat hozzanak létre 3-8 éves roma gyerekek számára.

3. RECD_2019_03 Faluszépítők Bükkszentmártoni Egyesülete - Gyereksziget 2.

A szervezet bemutatása: A szervezet 2013 januárjában jött létre falufejlesztési célokkal, amelyek alatt elsősorban a helyi humán erőforrás fejlesztését, a falu kohéziójának és a romák és nem romák közötti kapcsolatok erősítését, a romák munkanélküliségének csökkentésére irányult. Céljuk továbbá, hogy kialakítsanak, fejlesszék a környező falvak közötti együttműködést. Mindezek érdekében az elmúlt időszakban szinte havonta tartottak civil kerekasztalokat, melyek keretén belül folyamatosan megvitatják községük problémáit, és tervezik jövőjüket a polgármesterrel és a roma nemzetiségi önkormányzattal együtt.

Eddigi fennállásuk során számos programot szerveztek. Havonta rendeznek szabadidős-közösségi programokat, gyereknapot, mikulás ünnepséget, bolhapiacot, vetélkedőket, majálist. Megemlékeztek a Cigányság Világnapjáról, és megtartották Bükkszentmárton Napját is. A rendezvények, programok megszervezéséhez, lebonyolításához szükséges ismereteket, gyakorlatot alapvetően a TÁMOP 5.1.3. (Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért c.) projekt segítségével, szakmai támogatásával sajátították el, illetve ennek kapcsán kezdtek közös fejlesztő munkába, amit - megismerve számos helyi igényt, szükségletet - igyekeztek folytatni, bővíteni. A gyerekek fejlesztését 2015. március 1. és 2016. április 30. között újabb projekt keretén belül sikerült folytatniuk („Gyereksziget”- Közösségi gyermekszolgáltatások Bükkszentmártonban. NCTA-2014-10893- D), és a foglalkozások számára egy megfelelő helyiséget kialakítani egy önkormányzati épületben. Az egyesület tagjai sok önkéntes munkát fektettek be az említett programokba, de saját pénzükkel is hozzájárultak ezek sikeréhez. A rendezvények alkalmával szervezett büfékből és tombolákból némi pénzre is szert tettek, amelyet egyesületük további fejlesztésére, és jövőbeni programok megvalósítására fordítanak.

Projekt bemutatása: Bükkszentmárton társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű és jelentős munkanélküliséggel sújtott, település a 105/2015. (IV.23.) Kormányrendelet értelmében. A faluban nincsenek közintézmények, ezért a gyerekek más településekre járnak óvodába, iskolába. A szülők és a pedagógusok között nincs személyes kapcsolat, ezért, és a szülők alacsony iskolai végzettsége miatt a gyerekek fejlődése elmaradást mutat kortársaikhoz képest. A pályázat célja, hogy fejlesztő foglalkozásokkal a gyerekek számára megadja az esélyt a felzárkózásra, ezáltal kompenzálja a szülők kulturális tőkájének hiányait. A projektben egyénileg és csoportosan foglalkoznak a 0-3, a 4-6 és a 6-8 éves gyerekekkel annak érdekében, hogy az iskolai pályafutásuk eredményes legyen. Emellett a szülők, fiatal felnőttek számára is biztosítanak részvételt annak érdekében, hogy a gyermekneveléssel kapcsolatos ismereteik, készségeik bővüljenek.

4. RECD_2019_04 Laskó-forrás Egyesület – Együtt játszunk, együtt tanulunk 2.

A szervezet bemutatása: A 2013-ban alakult a hevesaranyosi Laskó-forrás Egyesület célja, hogy olyan erős helyi közösséget hozzon létre, amely képes a település fejlődését befolyásolni, alakítani. Elsősorban a közmunka rendszerébe beragadt munkanélküliek számára kívánnak kiutat keresni a település adottságainak kihasználásával. Céljuk, hogy a helyi közösségnek, akik jelentős része szegény és/vagy roma ember programokat, szolgáltatásokat szervezzenek. Illetve olyan szervezetté szeretnének válni, amely képes beleszólni a hevesaranyosiakat, köztük a szegényeket, cigányokat érintő döntésekbe, gyakorlatokba. Elképzeléseik megvalósításához segítséget kapnak a helyi értelmiség egy részétől, másrészt a SZETA Egri Alapítványának szakembereitől, továbbá támogatást kapnak a helyi vadásztársaságtól. Projekt tapasztalatot célcsoportként szereztek, melynek megvalósítója a SZETA Egri Alapítványa volt. Ezáltal megtanultak közösségi programokat, civil kerekasztalokat szervezni, és elsajátították a projektszemléletet, a felkészülés szükségességét, a konfliktusok feloldásának módját is. 2015. március 1. - 2016. április 30. között önálló projektet hajtottak végre az NCTA támogatásával, melynek célja a helyi demokrácia és a közösségi élet fejlesztése volt. Ezt követően újabb projekt keretén belül a hevesaranyosi hagyományokra támaszkodva cigánytánc csoportot hoztak létre a fiatalokból, akik több fellépésen vannak már túl. Erre a csoportra nagyon büszkék, és ez a csoport nagymértékben hozzájárul a helyi roma közösség kohéziójának erősítéséhez.

Projekt bemutatása: Hevesaranyos Heves megye északi, gettósodó részén található. Lakónépessége 590 fő, melynek 35-40 %-a roma (KSH,2016). A falu jelentős munkanélküliséggel sújtott, és társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település a 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet értelmében. A roma felnőttek, szülők alacsony iskolai végzettségűek, jövedelmi szegénységben élnek, ezért nem tudják biztosítani gyerekeik fejlődéséhez az optimális feltételeket, körülményeket. Emiatt a projektnek az a célja, hogy a szülők és gyermekeik számára segítséget nyújtsanak a gyerekek fejlődéséhez, képességeik fejlesztéséhez és ismereteik bővítéséhez. Ezeket a célokat a következő tevékenységeken keresztül kívánják elérni: 0-8 éves gyerekek fejlesztő csoportja, amely a mozgás- és kognitív fejlesztést célozza meg, valamint azon képességek, készségek állnak a beavatkozás középpontjában, amelyek az iskolai ismeretszerzést alapozzák meg. Az egész faluközösség számára közös együttléteket szerveznek, amely egyrészt a szülő-gyerek közös játékát teszi lehetővé, másrészt pozitív hatással van az itt élők közösségének fejlődésére.

5. RECD_2019_05 Igazgyöngy Alapítvány – Három az egyben programsorozat második felvonás

A szervezet bemutatása: Az alapítvány 1999-ben kezdte meg a munkáját művészeti iskolaként, kiemelt cél volt a tehetséggondozás, különös tekintettel a roma, hátrányos helyzetű gyerekeknél. Felismerve azt, hogy nem csak a tanórán szükséges a gyerekeket megsegíteni, de a változás elérése érdekében a lakókörnyezetükben is fontos elérni őket és a szüleiket is, tevékenységi körük egyre bővült. Ma már az oktatás mellett esélyteremtő, terepi munkát is végeznek. Komplex programjuk három pilléren nyugszik: oktatás, családgondozás és közösségfejlesztés, valamint az intézmények közötti együttműködést generáló és mediáló elem. Az oktatás körébe tartozik a művészeti iskola, a Toldi Tanoda, az ösztöndíj programjuk,

az iskolaszertámogatások, a Baba-mama klub, és a felnőttképzések. A második pillérhez tartozik a krízishelyzetek kezelése (pl. ételmiszer adomány, gyerekgyógyszer-program), a munkahelyteremtés, a közösségfejlesztő programok és az önfenntartási képességek fejlesztése (pl. biobrikett program, Szuno projekt). Emellett fontosnak tartják a Társadalmi Kerekasztalt, ahol problémák és esetek megbeszélése a roma közösség bevonásával történik. Ennek a modellfejlesztésnek fő helyszíne Toldon, egy körülbelül 300 fős zsákfaluban zajlik, de különböző elemeit már 16 településen alkalmazzák. Az alapítvány vezetője L. Ritók Nóra. Munkatársaik között pedagógusok, szociális munkások, pszichológus, könyvelő található.

Projekt bemutatása: Magyarországon sokszínű hálózata van a koragyermekkori ellátásnak, mégis ebből a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részesülnek a legkevésbé. Helyi szinten nincs fejlesztés, a tagóvodába járnak a nagycsoportos óvodások heti egy alkalommal fejlesztésre, logopédia fejlesztésre pedig nem az összes rászoruló gyereknek van lehetősége. Családlátogatások alapján is elmondható, hogy a környezetben sok esetben hiányoznak az olyan alapvető tanulásra, felfedezésre ösztönző tárgyak, mint a játékok, mesekönyvek. Öt éves korukra a rossz szociális helyzetben felnőtt gyermekek már jelentős kognitív lemaradásokat mutatnak. Szeretnék folytatni azt az elkezdett munkát, melyben céljuk elérni, hogy speciálisabban tudjanak fókuszálni azokra a területekre, amelyek a fejlesztésekben résztvevő gyermekek sikeres iskolai beilleszkedését, majd a későbbiekben a továbbtanulási esélyeinek növekedését, esetleg munkavállalását segítik, ezáltal a társadalmi elfogadottság növekedését és az integrációt elősegítését is támogatják. A szülők támogatásával pedig szeretnék, ha nyitottabbá, tudatosabbá válnának életvezetési és gyermeknevelési kérdésekben, a programban megszerzett tudást és tapasztalatokat, a mindennapi életben kamatoztatni tudnák. Szeretnék átfogó, hosszú távú megoldást találni a szegregált térségek szakemberhiányára, így pilot program keretében kidolgoznának egy módszertant, mellyel bizonyos szintig online is támogatható egy logopédiai fejlesztés. Bízunk abban, hogy egy szegregátumban élő 0-8 éves gyereknek is tud máshogy alakulni az élete, mint szüleink, ha megfelelő támogatást kap. Ezt a támogatást próbálják évről-évre tökéletesíteni, hogy hatásuk hosszú távú és tartós legyen.

6. RECD_2019_06 Szomolyai Magyar - Roma Egyesület – Ringatlak, kislányom 2

A szervezet bemutatása: Egyesületük 2005-ben helyi roma kezdeményezésre alakult azzal a céllal, hogy javítsa a helyi cigány közösség életminőségét, társadalmi mobilitási esélyeiket, képviselje érdekeit, közvetítsen közöttük és a település döntéshozói, nem roma társadalom között. Tagságuk többsége helyi roma, akik fontosnak tartják saját és közösségük helyzetének javítását. 2008-ban sikerült ingatlant vásárolniuk, ahol jelenleg is működik irodájuk és közösségi házuk. Rendszeres szolgáltatásokat nyújtanak a helyi családoknak. Alaptevékenységük a szociális ügyintézésben nyújtott segítség, az érdekképviselet. Községi házukban számítógép és internetelérést biztosítanak, és rendszeresen szerveznek szabadidős, közösségi programokat. Fizetett munkatársakra csak projektek esetén van lehetőségük, akik a szakmai vezető irányítása mellett dolgoznak. Tagjaik között viszonylag egyetlen a munkamegosztás, de van egy 5-6 fős aktívabb mag. 2007-2009 között két fordulóban valósítottak meg telep felszámolási programot, amely a barlanglakásokban (pince házakban) élő családok integrált környezetbe költözését támogatta. A program során jelentősen javult infrastrukturális hátterük, szakmai felkészültségük, tágultak szakmai és személyes kapcsolatrendszerük. A „telepprogram” zárása után szemétszedési, takarítási akciót szerveztek az üresen maradt pinceházakban, amelyre sikerült a teljes roma közösséget és

néhány nem romát, valamint önkénteseket is mozgósítaniuk. 2009-2010-ben OFA támogatásából működtettek Roma Szolgáltató Irodákat térségi szinten. Ekkor kerültek először kapcsolatba Sály községgel, ahol 2010-2011-ben konzorcium vezetőként telep felszámolási programot valósítottak meg. 2009-ben a Norvég Civil Alaptól elnyert támogatás keretében felújítottak egy üres pince házat azzal a céllal, hogy a falu és a környék számára megmentsék, étellel töltsék azt meg. A Svájci Civil Támogatási Alap segítségével 24 hónapos ösztöndíjas programot indítottak, melynek célja a marginalizálódott cigánygyerekek iskolában tartása volt. Folyamatos kapcsolatban állnak a SZETA Egri Alapítványával, illetve kialakult kapcsolatrendszerükön keresztül szükség esetén ma már több egri és budapesti szakértő segítségét tudják kérni. Emellett támaszkodni tudnak kb. 15-30 helyi önkéntesre is.

Projekt bemutatása: Szomolya Borsod-Abaúj-Zemplén megye déli részén található, a Mezőkövesdi járás része, de életében Egertől jelentős szerepet játszik, amelytől 20 kilométerre fekszik. A falu lakossága 1600 fő körüli (KSH 2016), és a romák aránya eléri a 25-30 százalékot, amely jelentős roma közösségnek számít. Aromák többségét az alacsony iskolai végzettség, a munkanélküliség, a lakás- és jövedelmi szegénység jellemzi. A középiskolából lemorzsolódik a fiatalok nagy része, és nagyon fiatalon vállalják az első, második, sőt a harmadik gyereket. Konkrét céljuk, hogy a fiatal szülők (17-28 év között) számára olyan programot és tevékenységeket biztosítsanak, amelyek során általános és gyermeknevelési ismereteik bővülnek, készségeik, képességeik és szülői kompetenciáik fejlődnek, és ezek birtokában tudatosabban nevelik-gondozzák gyermekeiket. Ezért célcsoportjuk a faluban élő 17- 28 év közötti roma asszonyok, kb. 17-18 fő. Ezeknek az asszonyoknak igen kevés ismeretük van a gyermek fejlődésének egyes szakaszairól, az életkori sajátosságokról, a gyermeki szükségletekről, a gyerek aktivitását, megismerő tevékenységét biztosító eszközökről és technikákról.

Célkitűzéseiket a következő tevékenységekkel kívánjuk elérni: Szülői csoport heti 1 alkalommal: a szülők rendszeresen részt vesznek a foglalkozásokon, amelyek tematikusan egymásra épülnek. Családsegítés, szociális ügyintézés heti 1 alkalommal. Játszóház heti 1 alkalommal: a szülők és a gyerekek hetente 1 alkalommal közös tevékenységben vesznek részt. Családi nap havi 1 alkalommal: nyitott programok a gyerekek és szüleik számára. Ringató heti 1 alkalommal 0-3 korig a gyerekek részére korai fejlesztés. Mesedélután heti 1 alkalommal 3-6 évesek csoportja képességfejlesztés

A projekt hatásaként: szülői csoport: a szülők gyermeknevelési hatékonysága jobb lesz, tudatosabban nevelik-fejlesztik gyerekeiket, a gyerekek eléri az életkoruknak megfelelő szintet. Családsegítés: a megoldott problémák hatásaként a szülő, a család feszültsége megszűnik, a gyermekneveléshez szükséges jó hangulat megteremtődik. Játszóház: A szülő-gyerek kapcsolat javul, kialakulnak a közös játéktevékenységek, amelyek hozzájárulnak egy hosszú távú fejlődéshez. Családi napok: kialakul egy egymást támogató, együttműködő gyerek és szülői közösség. Ringató: elkezdődik a gyerekek korai fejlesztése, az esetleges testi, szellemi fejlődés, rendellenesség felismerése, gyerek továbbítani szakemberekhez. Így nem túlkésőn jut el a kisgyerek a szükséges fejlesztőhöz, szakemberhez. Mesedélután: a mese fejleszti a gyerekek fantáziáját, a mesék feldolgozása készség és képességfejlesztő hatású. A gyerek már ebben a korban megismerik, megtapasztalják a közös tevékenységeket, a közös játék hatását. Mindezek segítik az óvodában jobb beilleszkedést, a sikeresség érzését a gyerekekben.

7. RECD_2019_07 Add a kezed az esélyegyenlőség megteremtésének segítése az oktatásban és a munkaerőpiacon közhasznú Egyesület – A játék mindenkié

A szervezet bemutatása: Egyesületük alapelve, hogy olyan segítségekhez, programokhoz juttassák hozzá célcsoportjaikat, amelyek valós igényeken alapszanak, összhangban vannak a szükségletekkel. Az együttműködés és a közös gondolkodás fontos és meghatározó egyesületük működésében, e mentén alakították ki jelenlegi programjuk szakmai tartalmát, mely reagál a célcsoport problémáira. Szervezetük jó ideje részt vesz a hazai és a nemzetközi társadalmi integrációt elősegítő folyamatokban kiemelten a roma integrációt elősegítő tevékenységekben. Kiemelt céljuk, hogy a fejlesztéseik, összhangban legyenek a szükségletekkel. Az együttműködés és a közös gondolkodás meghatározó egyesületük működésében. Programjaik tartalmát valós igények alapján igyekeznek kialakítani úgy, hogy reagáljanak a célcsoport problémáira. Fontosnak tartják, hogy célcsoportjaik ne csak résztvevői, hanem formálói és aktív is legyenek programjaiknak.

Projekt bemutatása: A program és a hozzá kapcsolódó szolgáltatások a településen élő kisgyermek és szüleik valódi és aktuális szükségleteinek kielégítésére irányulnak, ezáltal segítik a szegénységből kivezető út hatékony keresését. A családok támogatása révén a program megcélozza a különböző társadalmi és egyéni okok miatt kialakult méltánytalanságok és akadályok megszüntetését, kezeli a család életében jelenlévő problémákat, konfliktusokat és válsághelyzeteket. A program társadalmilag releváns tudások átadásával járul hozzá a családok mindennapi problémáinak megoldásához. A családok erősítésének célja társadalmi hátrányaik csökkentése, hosszú távon a deprivációs ciklus megtörése. A program további célja, hogy megvalósítása során csökkenjen azoknak a 0-8 éves gyermekeknek a száma, akik olyan háztartásban élnek, ahol senkinek sincs munkája. A program esélyt ad a résztvevő 0-8 éves korú gyermekek és családjaik számára arra, hogy a gyermekek életének legkorábbi időszakában segítséget kapjanak a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődéshez. A problémák korai felismerése, a programhoz kapcsolódó szakemberek folyamatos támogatása, a gyermekekkel és a szülőkkel való közvetlen foglalkozás hozzájárul a programban részt vevő gyermekek sikeres iskolakezdéséhez.

8. REC_2019_08 Tarnagyöngye Egyesület – Játszva tanulj!

A szervezet bemutatása: A Tarnagyöngye Egyesület 2013. májusban alakult az ószajlai cigányok érdekérvényesítése érdekében. Céljuk továbbá, hogy elősegítsék az itt élő emberek szociális és foglalkoztatási helyzetének javulását, illetve eredményeket érjenek el a település fejlesztése, szebbé tétele terén. Az elmúlt időszakban sok energiát fektettek a közösség-szervezésbe, ennek érdekében több programot is szerveztek, mint például a Szajla Napja, a gyereknap, a sportnap és a majális. Tagjaikra és önkénteseikre számíthatnak a programok szervezésében és a közös gondolkodásban is. Tagjaik között vannak szegények és nem szegények, romák és nem romák, de többségük Ószajlán élő roma. Az egyesület rendszeresen tart megbeszéléseket, részt vesz, illetve szervezi is a településen működő civil műhelyeket. Döntéseiket nyilvános taggyűléseiken hozzák meg, és ekkor kerülnek megbeszélésre a különböző tevékenységek, feladatok is. Megalakulásukat a több környékbeli települést érintő „Hét falu – egy Hálózat” c., mélyszegénység elleni program ösztönözte, illetve jelenleg is szakmai támogatást kapnak az Észak-Magyarországi Settlement-hálózattól. Egyesületük együttműködik a települési és a roma nemzetiségi önkormányzattal, és tagjai a Heves33 Vidékfejlesztési LEADER Akciócsoportnak. 2015. március 1. és 2016. április 30. között bonyolították le a Közösségfejlesztés Ószajlán c. programjukat a Norvég Civil Támogatási Alap támogatásának jóvoltából, melynek keretében egyesületük megerősödött.

Projekt bemutatása: Szajla, ezen belül Ó-Szajla társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű és jelentős munkanélküliséggel sújtott, település a 105/2015. (IV.23.) Kormányrendelet értelmében. Ó-Szajlán nincsenek közintézmények, ezért a gyerekek más településekre járnak óvodába, iskolába. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a gyerekek nehezen végzik el az általános iskolát, középfokú tanulmányaikat nagy részük nem fejezi be az iskolai kudarcok miatt. Céljuk az, hogy már kisgyermekkorban megalapozzuk azokat a készségeket, amelyek biztosítják az iskolai sikereket. Ezért a 0-8 éves korosztály fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt, továbbá az érintett gyerekek szüleinek szülői kompetenciát kívánjuk bővíteni ismeretátadással, készségfejlesztéssel. A gyerekek tematikus fejlesztőfoglalkozásokon vesznek részt, a szülők pedig mesekönyvet szerkesztenek, és azt illusztrációkkal látják el, továbbá ismereteket szereznek a gyerekek életkori sajátosságairól és szükségleteiről. A program során havi 1 alkalommal az egész falu előtt nyitott családi napokat is tartanak, hogy minél szélesebb körben váljanak ismertté a projekt tevékenységei, eredményei.

9. RECD_2019_09 Csereháti Roma Önségítő Egyesület - Mosoly

A szervezet bemutatása: 2007-ben döntöttek úgy, hogy közösségi tevékenységüket jogilag bejegyzett szervezet keretei között folytatják Csereháti Roma Önségítő Közhasznú Egyesület néven. A Cserőke folyamatosan szervez programokat a településen (Tomor) élőknek. A helyi közösségi házban filmvetítéseket, sport, szabadidős (sakk, ping-pong) és egyéb közösség erősítő programokat. Közösségi megbeszéléseket tartanak, a fiatalokat és az időseket egyaránt bevonva. Kirándulásokat szerveznek a környező erdőkben a gyerekek számára. Pályázati információkat juttat el a szervezetek számára. Segítik a környező településeken működő szervezetek menedzsment munkáját. A Cserőke tagok: 4 fő képzett non-profit menedzser, így megfelelő szakmai segítséget nyújtanak a kezdő szervezeteknek. Hosszú távú céljaik közé tartozik egy Csereháton működő „roma forrásközpont” létrehozása, mely egy térségi menedzsment irodaként működhet forrásokat, munkalehetőségeket, képzéseket hozva a térségbe. Tagjaik sok olyan tevékenységet ellátnak, amelyek segítenek az írástudatlanoknak az ügyintézésben, így pl. hivatalos dokumentumok megírása, adminisztrációs és jogi ügyekben való támogatás. Folyamatosan tartják a kapcsolatot a környező településen működő szervezetekkel segítették a laki és a hegymegi szervezet létrehozását is, és segítik őket a különböző projekttervek kidolgozásában. 12 egyesület létrehozásában segítettek a megyében. A szervezet tagjai fontos szerepet töltöttek be a Csereháti Roma Független Hírügynökség létrehozásában.

Projekt bemutatása: Régiójuk munkaerőpiaci, földrajzi, infrastrukturális és oktatási szempontból is a leghátrányosabbak közé tartozik. Az objektív hátrányokat súlyosbítja a helyiek szociális elszigeteltsége, a formális (egyházi, kulturális stb.) és informális (pl. szabadidő körök és nagyobb baráti társaságok) társadalmi szerveződések hiánya. A projektben legfőbb hosszú távú céljuk e hátrányok generációkon keresztül átöröklődését enyhíteni, a résztvevő gyerekek képességeit fejleszteni, szociális hálójukat kiterjeszteni, hogy felkészülten vághassanak neki az iskolának. Ennek elérése érdekében, a projektben résztvevő szülőknek nyújtanak képzést új nevelési és probléma megoldási technikák elsajátítására. Továbbá, korábbi tapasztalataikra építve szeretnének részben létrehozni illetve megerősíteni a szociális kapcsolatokat, ami lehetővé tenné, hogy a családok segítsék egymást.

10. RECD_2019_10 Vazdune Chershaja Emelkedő Csillagok Roma Nők Egyesülete – Nagyecsed Jázmin játéktár 2

A szervezet bemutatása: A szervezet célja a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok integrációjának elősegítése, szociális, kulturális, oktatási tevékenységgel, egészséges életmódra neveléssel, szórakoztatással, tehetséggondozással, természet- és környezetvédelmi, gyermek és ifjúsági programok, valamint foglalkoztatást elősegítő programok szervezésével, megvalósításával. Kiemelt cél a roma nép hagyományának, kultúrájának őrzése, a hagyományörzés támogatása. Az egyesület ösztönzi, elősegíti a hátrányos helyzetű csoportok (roma nők, fogyatékkal élők, stb.) közösségének fejlesztését. Az egyesületet 2014 februárjában jegyezték be, működési területük Nagyecsed, a Mátészalkai Járás, valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg megye települései. 13 tagjuk van, a szervezet működését 20 fő önkéntes segíti. Tagjaik számos, romákat támogató programban vettek részt 2010 óta. Projektjeik és önkénteseik segítségével jelenleg is dolgoznak Nagyecsed, Hodász, Kántorjánosiban és Nyírcsaholyban. Több nemzetközi projektben vettek már részt 2014 és 2016 között. 2015. december és 2017. június között sikeresen valósították meg Ragyogjatok Csillagok! Roma lányok támogatása az iskolai sikeresség és a továbbtanulás érdekében című, ROM-ISK-15-2015-00118 azonosítószámú pályázatát Nagyecsed, majd a Ragyogjatok tovább, csillagok! Roma lányok támogatása az iskolai sikeresség és a továbbtanulás érdekében című, ROM-ISK-16-2016-00212 azonosítószámú pályázatot 16 fő roma lány részvételével. A projektek során a mentorok felmérték a résztvevő 12-18 éves lányok helyzetét, igényeit; és kialakították a mentorálási tervet. Egyéni mentorálást kéthetente biztosítottak, valamint családlátogatással, családi mediációval segítettek elő a családi konfliktusok megoldását, a sikeres iskolai előmenetelt, a pályaválasztást. A résztvevő lányoknak heti rendszerességgel tartottak csoportfoglalkozást a Meséd módszerrel, melybe kéthetente a családtagokat is bevontak. A feldolgozott témák sokszínűségét előadók meghívásával biztosítottak. Hetente cigány táncos kulturális foglalkozásokkal támogatták az identitás megerősítését, a személyiségfejlesztést, valamint a szabadidő hasznos eltöltését. A szemléletformálás, motiválás, jó gyakorlatok megismerése érdekében tanulmányutakat, intézménylátogatásokat valósítottak meg. Az iskolai sikerességet szaktanárok bevonásával, igény szerinti csoportos korrepetálással segítették. A résztvevőket természetbeni juttatásokkal is támogatták.

Projekt bemutatása: Nagyecsed Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében található, a régió egyik legperiférikusabb helyzetű városa. Lakossága 2016-ban 6.292 fő, a roma lakosság becsült aránya 30%. A településen élő hátrányos helyzetű gyermekek korai fejlődését, iskolai sikerességét negatívan befolyásoló tényezők, szociokulturális hátrányok halmozódnak. Átfogó cél a nagyecsed, hátrányos helyzetű 0-8 éves, elsősorban roma gyermekek korai képességgondozásának elősegítése, a szülői kompetenciák fejlesztése, valamint a családok inklúziójának elősegítése. Ennek érdekében játéktárat működtetnek gyermekfoglalkozásokat, és az édesanyák számára. Meséd foglalkozásokat tartanak, valamint szülői programokkal és családi napokkal segítik a közösségfejlesztést. A játéktárral 200 gyermek, 100 család számára nyújtanak eszközöket a korai készségfejlesztéshez. Gyermekfoglalkozásaikon 30 gyermek vesz részt 40 alkalommal. Meséd foglalkozásainkba 10 édesanyát vonnak be 40 alkalommal. Szülők az óvodában, programjaikban a szülők maguk tervezhetnek és valósíthatnak meg foglalkozásokat gyermekük óvodai csoportjában (min. 20 résztvevő, 4 alkalom). A projekt során 2 db családi napot tartanak, alkalmanként min. 60 fő részvételével. Mindezek eredményeként a gyermekek képességei fejlődnek, a bemeneti és kimeneti mérések alapján a foglalkozásokon részt vevő gyermekek 70%-nál legalább egy kompetenciaterületen. A

részvevő szülők egyéni kompetenciafejlesztése mellett szülői szerepükben megerősödnek. A szülő-gyermek kapcsolatok megerősödnek, mely elősegíti a gyermekek korai fejlődését. A családi napok elősegítik a közösségfejlesztést és a hátrányos helyzetű családok inklúzióját.

11. RECD_2019_11 Abakusz Műhely Egyesület – Cháchi Ody (Tiszta szívvel) II.

A szervezet bemutatása: A csoport 1997 szeptembere óta működik, egyesületi formában 6 éve. Fő feladatkörüként gyermekszínházzal, dramatikus neveléssel foglalkoznak. A Kinizsi Pál általános iskolában kezdték munkájukat. Debrecenben, már több általános iskolából, és gimnáziumból járnak hozzájuk gyerekek szabad idejük hasznos eltöltése céljából. 2015-ben foglalkozásaikat a VOKE Egyetértés Művelődési Központban, a Homokkerti és a Csapókerti közösségi házban, a Kinizsi Pál -, József Atilla - és a Bocskai István Általános Iskolában tartják. A város számos iskolájában, intézményében, és közösségi házába hívják fellépni őket, illetve a környező településeken is igénylik és szeretettel fogadják fellépéseiket. Korosztályt tekintve, 5 évesektől egészen a 26 éves korosztállyal bezárólag vannak „tanítványaik”. Későbbiek során azok a fiatalok, akik szeretnének az Egyesület munkájában részt venni, lehetőséget kapnak, a csoportok szervezési, asszisztensi feladatainak ellátására, a próba-folyamatokba való részvételre, önkéntes munkára is, ami a „nagybetűs” életbe való eligazodásukban jelentős segítséget jelent. Jelenleg hat csoport működik, dolgozik a műhely berkein belül. Alakulásuk célja az volt, hogy a művészet eszközeivel lehetőséget adjanak a fiataloknak képesség-, készség, és személyiségfejlesztés terén. Fontos, hogy jobban megismerjék magukat, és hatékony eszközöket sajátítsanak el emberközi kommunikációjukban, önmaguk képviseletében, és abban hogy önálló, érett személyiségekké válhassanak az idők során. Az ének, mozgás, beszéd, drámajáték-színháték eszközeivel, a gondolkodás, a beszéd, cselekvés készségszintű kiművelésére törekszenek. Céljuk a nyelv, a beszéd, a kommunikáció területén való fejlődés segítése. Ezen belül a hangsúlyos, tiszta beszéd, majd későbbiekben a színpadi beszéd elsajátíttatása. Csoportjaikban sok hátrányos helyzetű, viselkedési, magatartási, tanulási problémákkal küzdő, beilleszkedési zavarral terhelt, perifériára szorult fiatal van. Munkájuk során olyan közösségeket hoznak létre, melyben mind a fentebb említett valamilyen „mással” küzdő fiatal, mind a harmonikus családi háttérrel rendelkező gyerek is megtalálja a helyét, ki tudja bontakoztatni a benne szunnyadó kreativitást, tehetséget. Alapkészség, képesség és szocializációs készségek fejlesztésén kívül a gyermekek hasznos szabadidős tevékenységéről is gondoskodnak ezek a foglalkozások. Nem csak színházzal, mozgáskultúrával, énekórával, beszédtechnikával, de egyéb művészetekkel, a környezetük megismerésével, természetvédelemmel, drog prevenciókkal, önismerettel, életmódtanácsokkal, stressz oldással, továbbtanulás kiválasztásával, kirándulások szervezésével, szociális készségek elsajátításával is foglalkoznak. Fontosnak tartják, hogy fiataljaik a színházzal során elsajátítsanak egy hatékony kommunikációs formát, önmagukat helyesen képviseljék, kiforrott gondolatviláguk alakuljon ki, ehhez megfelelő spontán szókinccsük legyen, megtanulják életüket megtervezni, teljesíthető célokat tudjanak kitűzni maguknak.

Projekt bemutatása: A Hosszúpályi Roma Nemzetiségi Óvoda, mint Önkormányzati óvoda működik. Így mind a humán erőforrásuk, mind az anyagi erőforrásaik korlátozottak. Az idejára gyerekek szociális-, és szociokulturális helyzete is indokoltá teszi a minél többre fejlesztést, tehetséggondozást. Általános probléma a roma gyerekek iskolába kerülésekor a kortársaikhoz viszonyított lemaradás. Az intézményben dolgozók nyitottak az új módszerek megismerésére, alkalmazására, hiszen mindannyiuk közös célja a gyerekek esélyeinek

közelítése, egyenlősége. A Vezető óvónő és a kollegái áldozatos munkájának köszönhetően már elindult az együttműködés a szülők és az óvodapedagógusok között. A projekt ennek a kapcsolatnak az elmélyítését, továbbfejlesztését is hivatott segíteni, létrehozva egy fenntartható közösségi teret. (Szülőklub.) A projekt hosszútávú célja, a halmozottan hátrányos 5-6 éves korú roma gyermekek készség- és képességfejlesztése, szocializációjának elősegítése, korai képesség-gondozása, higiénés, életmódbeli pozitív szokások kialakítása, csoportos (szükség esetén, egyéni) foglalkozások keretein belül. Az a cél, hogy az ide járó gyerekek, iskolába való bemeneteli egyenlőségét elősegítsék. A roma lakosság egyik legalapvetőbb gátló tényezője a motiváltság hiánya. Elképzeléseik megvalósításával ezen szeretnének változtatni a résztvevők körében, illetve jó, megvalósítható példát felmutatva, a tágabb környezetükben. Céljuk még az is hogy, mind az óvónők, mind más óvodák számára egy használható módszertant dolgozzanak ki, és tudjanak átadni.

12. RECD_2019_13 Nógrád Megyei Cigány Kisebbségi Képviselők és Szószólók Szövetsége – Iciri-Piciri emberkék 2.

A szervezet bemutatása: A szervezet 1996-ban alakult, közhasznú szervezetként működik Nógrád megyében, Bátonyterenye székhellyel, ami a LHH kistérség központi települése, és egyben járási székhely is. Szervezetük fő célkitűzése a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek, és fiatalok iskolán kívüli oktatási és szabadidős lehetőségeinek a segítése. Tanoda típusú programot vezetnek Bátonyterenyén 18 éve, majd 2011-től kezdődően Kisterenyén. Mátraverebélyben, Lucfálván egy Tanodahálózat működtetését kezdték el az LHH fejlesztési program keretében, Az LHH fejlesztés lehetőséget teremtett arra is, hogy egy egységes szemléletű – egymásra épülő- a gyermekek egyéni fejlesztési igényeit figyelembe vevő munka kezdődjön el mind a négy helyszínen, megalapozva ezzel a gyermekek szociális kompetenciaterületeinek a fejlesztését. A gyermekek családjai nagyon sok problémával küzdenek, legnagyobb, és mélyen sújtó hátrányuk a nyílt munkaerőpiacon való jelenléthiánya, és az abból származó összes lemaradás. Sok család számára egyedüli lehetőség a közmunkaprogramban nyújtott munkalehetőség, abból van a legtöbb családban munkajövedelem. A kapott jövedelemből sokan fizetik az elmaradásukat mivel sok családban nincsen áram, gáz, a vízszolgáltatás is korlátozott. Így a jövedelem egy részét a tartozásaikba fizetik be, alig marad több pénzük, mint a segély összege. Így sok családban a hónap közepére már alig van készpénz. Ebben a helyzetben a gyermekek számára a Tanoda nemcsak a tanulás, és a szabadidő eltöltésének a helye, hanem a melegedése, az étkezése is. Azt vették észre, hogy nemcsak a gyerekek, hanem a szülők is szívesen vesznek részt ilyen típusú játékokban., és ilyenkor a kisebb gyermekeket is mindig hozzák magukkal. Szervezetük sok esetben szervez családi programokat, ahol „együtt a család”. A közös vetélkedők, a kulturális rendezvények segítenek abban, hogy a szülők pár órára megszabaduljanak gondjaiktól, újra élvezzék az életet, és felszabadultan érezhessék magukat gyermekeikkel együtt. A 2015-2016-os tanévtől kezdődően támogatók segítségével zenét tanulhatnak a gyermek heti egy alkalommal- mind a három jelenleg is meglévő közösségi terükben. Középiskolákkal együttműködési megállapodásokat kötöttek a közérdekű önkéntes segítő tevékenység ellátására mely a fiatalok 50 órás önkéntes tevékenységét tartalmazza. Öt évvel ezelőtt kezdte meg 16 család esetében a telep telepszerű lakókörnyezetben élők komplex rehabilitációs programját. A családok számára oktatás, képzés, foglalkoztatás, egészségügyi szolgáltatások, kulturális, és közösségfejlesztés, lakhatási alprojektekből állt az a megvalósított program, melyben 16 család került integrált lakókörnyezetbe. Céljuk az önkéntes munka tevékenység fejlesztése, nemcsak a négy településen, hanem a járás egész területén is. Szociális

osztópontot létesítettek. Napi szinten 120 fő számára osztják, és szállítjuk szociális étkeztetés keretében az ebédet. A szervezet a közérdekű munkabüntetésre ítélték számára biztosítja a büntetés letöltésének lehetőségét. Együttműködési megállapodást kötött a Kormányhivatal Pártfogó felügyelői szolgálatával, és folyamatosan fogadja az érintetteket. Kapcsolatot tart a börtönből kikerülőkkel- segíti a szabadulás utáni ügyeik rendezését- és erőforrásaihoz mérten részt vállal a foglalkoztatásukban is. Együttműködési megállapodás keretében dolgozik együtt a Balassagyarmati Börtön és Fegyházzal.

Projekt bemutatása: Programjuk célja, hogy a bevonásra kerülő hátrányos helyzetű családok kisgyermekének testi, szellemi és szociális fejlődését segítse, így biztosítva, hogy egyenlő eséllyel kezdhessék majd meg iskolai tanulmányaikat jobb szociális körülmények között élő társaikkal. A program nem csak és kizárólag a gyerekekre koncentrál, fontos eleme a szülőkkel való együttműködés, egy olyan támogató közösség megteremtése, amelyben korának megfelelően fejlődhet a gyermek. Már a legkisebb kortól fontos megadni azt a lehetőséget, hogy a nehezebb sorsú családok gyermekei is ugyanolyan eséllyel indulhassanak és vehessenek részt az életben, mint a jobb körülmények közé születettek. Harminc fő 0-6 éves korú kisgyermek bevonását tervezik a programba.